

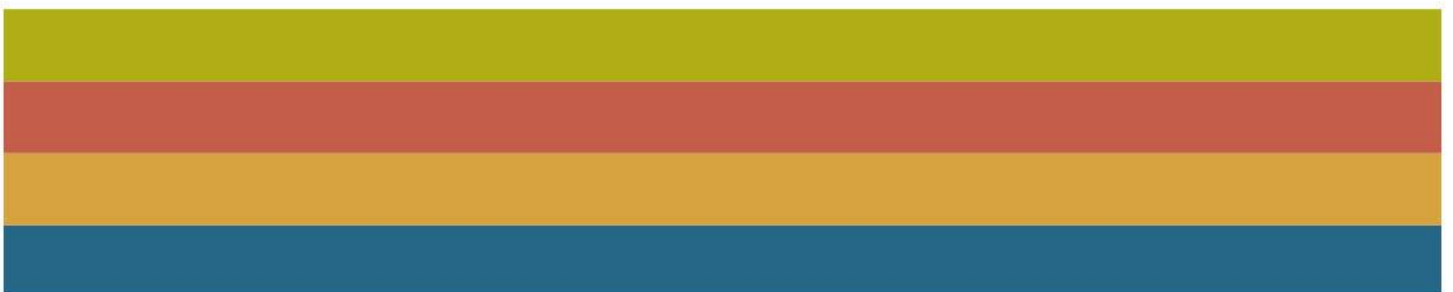

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Varkenshouderij Emmaweg 13a te Uithuizen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

19 mei 2016/projectnummer: 3111

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Eemshoek stelt een bestemmingsplan op voor de vestiging van een vleesvarkenshouderij aan de Emmaweg 13a te Uithuizen. Het bestemmingsplan voorziet in een bouwvlak waarop maximaal 6.312 vleesvarkens kunnen worden gehouden. Voor de realisatie van het voornemen zijn reeds een omgevingsvergunning en een Natuurbeschermingswetvergunning verleend.¹ Voor de vaststelling van het bestemmingsplan wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'²) zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Het MER en de daarin opgenomen samenvatting zijn overzichtelijk en prettig leesbaar. Omdat voor de realisatie van de varkenshouderij reeds vergunningen zijn verleend, is het logisch dat in het MER geen (locatie)alternatieven voor het voornemen zijn uitgewerkt. Uit het MER blijkt dat de milieueffecten van het voornemen neutraal tot licht negatief zijn.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Het gaat om de volgende punten:

- Voor de beoordeling van milieueffecten is niet uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het (ontwerp)bestemmingsplan biedt. De effecten van de mogelijkheden die het plan biedt voor mestvergistings (en de bijbehorende warmtekrachtkoppeling) zijn in het MER niet meegenomen.
- In het MER ontbreekt een gedeelte van de uitgangspunten voor de berekeningen van geur en fijn stof. Daardoor zijn de berekeningsresultaten niet te verifiëren.
- In het MER is onvoldoende onderbouwd dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog, door toename van stikstofdepositie, op voorhand uitgesloten kunnen worden.
- In het MER ontbreekt inzicht in mitigerende maatregelen waarmee negatieve effecten op landschap en cultuurhistorie voorkomen of verzacht kunnen worden.

Deze tekortkomingen belemmeren de mogelijkheden voor de gemeenteraad om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij haar besluit. De Commissie adviseert om een aanvulling op het MER op te stellen, waarin de ontbrekende informatie is opgenomen, voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen.

¹ De omgevingsvergunning voor de varkenshouderij en de bouwvergunning voor de stallen zijn verleend en onherroepelijk. De Natuurbeschermingswetvergunning is op 7 april 2016 verleend door de provincie Groningen.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3111 in te vullen in het zoekvak.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Voornemen en bestemmingsplan

In het MER wordt voor de effectbepaling en -beoordeling uitgegaan van het maximaal aantal te houden vleesvarkens (6.312). Dit aantal komt overeen met het volledig benutten van het bouwvlak voor twee stallen. Het (ontwerp)bestemmingsplan maakt daarnaast kleinschalig kamperen en mestvergistings mogelijk. In het MER wordt gesteld dat deze planonderdelen niet relevant zijn voor de effectbeoordeling, omdat de effecten daarvan ondergeschikt zijn aan de mogelijkheden (volledig benutten van het bouwvlak) op het gebied van veehouderij.

Deze redenering is echter niet juist. Afhankelijk van het type mestvergister, de capaciteit daarvan en de aard van de daarin te verwerken (co)producten kunnen de effecten van mestvergistings groter zijn dan de effecten van de stallen. Dat geldt in het bijzonder voor de toe te passen warmtekrachtkoppeling(en) (WKK), die kan leiden tot een relatief grote emissie van NO_x. Het (ontwerp)bestemmingsplan maakt een dusdanig grote mestvergistingsinstallatie mogelijk dat de effecten daarvan groter kunnen zijn dan de effecten van varkensstallen. Dat betekent dat het MER niet de 'worst case' effecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan beschrijft.³

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de effecten te beschrijven van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

2.2 Uitgangspunten berekeningen

In het MER ontbreken de uitgangspunten en invoerparameters van de emissieberekeningen voor geur en fijn stof grotendeels. Daardoor zijn de uitkomsten van de berekeningen en de daaraan gerelateerde effecten niet verifieerbaar.

De Commissie heeft naar aanleiding van vragen hierover wel aanvullende informatie ontvangen⁴, maar dit geeft geen actueel en navolgbaar beeld van de uitgangspunten. Zo komen de

³ In een toelichting van de gemeente tijdens een bezoek van de Commissie aan het plangebied op 20 april 2016 is aangegeven dat de mogelijkheid tot het realiseren van een mestvergistingsinstallatie op deze locatie niet voor de hand ligt. Het opnemen van deze mogelijkheid in het bestemmingsplan komt voort uit de wens om aan te sluiten bij de regels van het vigerende bestemmingsplan buitengebied. Aangezien mestvergistings geen onderdeel uitmaakt van de verleende vergunningen kan de gemeente er voor kiezen de mogelijkheden voor mestvergistings te schrappen uit het definitieve plan. Daarmee zou een aanvulling op het MER op dit punt overbodig zijn.

⁴ Op 25 april 2016 heeft de Commissie een notitie "uitgangspunten geur, fijn stof" en een afschrift van de Wm-vergunning uit 2008 ontvangen.

gehanteerde brongegevens voor de fijnstofberekeningen niet overeen met standaard lucht-wassystemen. De gehanteerde gegevens uit de Wm-vergunning van 2008 zijn niet actueel, aangezien in 2014 een wijzigingsvergunning is verleend waarbij is overgeschakeld van een ventilatiesysteem op afdelingsniveau naar stalniveau. Dit is van invloed op de invoerparameters.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de uitgangspunten voor de berekeningen van geur en fijn stof te actualiseren en overzichtelijk te presenteren, zodat de berekeningsresultaten en de daaraan gerelateerde effecten goed te verifiëren zijn.⁵

2.3 Stikstofdepositie

De effecten van het voornemen op natuur zijn beschreven in hoofdstuk 7 van het MER. Voor de effecten van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden wordt verwezen naar de 'voortoets', die is opgenomen in hoofdstuk 10 van het MER. De voortoets laat zien dat er weliswaar sprake is van extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, maar dat significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen daarvan op voorhand uitgesloten kunnen worden, omdat (1) kritische depositiewaarden niet worden overschreden, dan wel (2) er depositieruimte op grond van het PAS is verkregen. Ten behoeve van het verkrijgen van depositieruimte zijn berekeningen uitgevoerd met AERIUS-calculator⁶, die als bijlage bij het MER zijn gevoegd. Op basis hiervan heeft de provincie Groningen inmiddels een Natuurbeschermingswetvergunning verleend.

De Commissie plaatst hierbij de volgende opmerkingen:

- In de berekeningen van stikstofdepositie is geen rekening gehouden met emissies van de WKK voor mestvergisting (zie § 2.1.).
- De voortoets komt op een aantal punten niet overeen met de AERIUS-berekeningen. Uit de AERIUS-berekeningen blijkt dat er voor het habitatype H1330A (Schorren en zilte graslanden) in het Natura 2000-gebied Waddenzee sprake is van een toename van stikstofdepositie (8,92 mol/ha/jaar volgens de berekening van 1 juli 2015, 10,4 mol/ha/jaar volgens de berekening van 3 februari 2016). Het is onduidelijk of overschrijding van de kritische depositiewaarden plaatsvindt⁷ en of er voldoende depositieruimte beschikbaar is⁸. In het MER wordt verwezen naar verouderde kritische depositiewaarden (KDW), die in 2008 zijn bijgesteld (van 2.500 mol naar 1.571 mol). Omdat de achtergronddepositie uit het MER en de AERIUS-berekeningen niet duidelijk is, kan niet worden nagegaan of KDW al of niet overschreden worden.

⁵ Waarschijnlijk is dit aan de hand van de laatste vergunningaanvraag met bijbehorende tekening te controleren. De invoerparameters van de gehanteerde berekeningen dienen dan in de aanvulling op het MER te worden opgenomen.

⁶ De AERIUS-berekeningen van 1 juli 2015 zijn een bijlage bij het MER. Voor de Natuurbeschermingswetvergunning zijn op 3 februari 2016 nieuwe AERIUS-berekeningen uitgevoerd. Waar relevant wordt in de advies met verwijzing naar de data aangegeven welke AERIUS-berekeningen worden bedoeld.

⁷ De AERIUS-berekeningen spreken elkaar wat dit betreft tegen en informatie over de achtergronddepositie ter plaatse ontbreekt.

⁸ Volgens het beleid van de provincie Groningen kan per initiatief maximaal 3 mol/hectare/jaar aan ontwikkelruimte worden toegestaan.

- Uit de AERIUS-berekeningen blijkt verder dat het voornemen leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog. Deze toename is maximaal 0,17 mol/ha/jaar. In het MER is er van uit gegaan dat voor deze toename geen Natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk is, aangezien de depositietoename lager is dan 1 mol/ha/jaar. Voor een toename tussen 0,05 en 1 mol/hectare/jaar kan meestal volstaan worden met een melding. Sinds 14 januari 2016 is de grenswaarde voor vergunningplicht voor dit Natura 2000-gebied echter verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar. Uit het MER is niet duidelijk of voorafgaand aan deze datum al een melding in het kader van het PAS is gedaan.
- Naast Natura 2000-gebieden zijn in de omgeving van het plangebied ook andere stikstofgevoelige natuurwaarden aanwezig, waaronder dijkvegetaties die onderdeel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland (NNN, voorheen EHS). Ook voor deze habitats gelden in principe kritische depositiewaarden (in de regel van Glanshaverhooilanden). De effecten op deze habitats zijn in het MER niet beschreven en kunnen niet worden beoordeeld omdat informatie over de achtergronddepositie ontbreekt.

Op basis van deze kanttekeningen concludeert de Commissie dat in het MER nog onvoldoende is onderbouwd dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Schiermonnikoog op voorhand uitgesloten kunnen worden.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER nader te onderbouwen dat significante gevolgen op voorhand kunnen worden uitgesloten, rekening houdend met bovenstaande kanttekeningen. Als significante gevolgen niet op voorhand uitgesloten kunnen worden adviseert de Commissie om een Passende beoordeling op te stellen en in de aanvulling op het MER op te nemen. In de Passende beoordeling dient vervolgens te worden aangetoond dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden kan worden voorkomen. Daarbij kunnen mitigerende maatregelen worden betrokken.

2.4 Landschap en cultuurhistorie

In het MER is zeer summier ingegaan op de effecten van het initiatief op landschap en cultuurhistorie. Volgens het MER is sprake van geringe aantasting van historisch geografische patronen en een geringe aantasting van de openheid van het landschap. Deze beoordeling lijkt niet onjuist, maar het MER beschrijft geen (inpassings)maatregelen waarmee deze aantasting kan worden gemitigeerd.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER mitigerende maatregelen te beschrijven waarmee negatieve effecten voor landschap en cultuurhistorie kunnen worden voorkomen of verzacht.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsmond

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Eemsmond

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan Emmaweg 13a te Uithuizen, gemeente Eemsmond

Categorie Besluit m.e.r.: C14

Activiteit: Nieuwvestiging van een varkenshouderij

Procedurele gegevens:

Kennisgeving MER in de Staatcourant: 1 januari 2016

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 15 februari 2016

Ter inzage legging MER: 25 maart 2016 t/m 5 mei 2016

Toetsingsadvies uitgebracht: 19 mei 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. F.H. Everts

dhr. drs. P.J. Jongejans (secretaris)

dhr. ing. M.M.J. Pijnenburg

dhr. mr. C.Th. Smit (Voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- planMER Veehouderij Emmaweg 13a te Uithuizen, 16 maart 2016
- Ontwerpbestemmingsplan (Regels en Toelichting) Veehouderij Emmaweg 13a te Uithuizen, gemeente Eemsmond (niet gedateerd)
- Berekening voor de vergunningaanvraag Aerius Calculator, 1 juli 2015 (bijlage bij het MER)

- Memo “Varkensstallen Emmaweg 13a Uithuizen” van college van B&W aan gemeenteraad Eemsmond, 1 februari 2016
- Vergunning Wet Milieubeheer Varkenshouderij Van Strien, Emmaweg ongenummerd, gemeente Eemsmond, 13 mei 2008
- Memo “Uitgangspunten geur en fijnstof”, d.d. 25 april 2016
- Besluit vergunning Natuurbeschermingswet 1998 voor locatie Emmaweg 13a te Uithuizen, provincie Groningen, 7 april 2016

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

